

Kruidenrijke graslanden voor Boerenlandvogels

Stef van Walsum

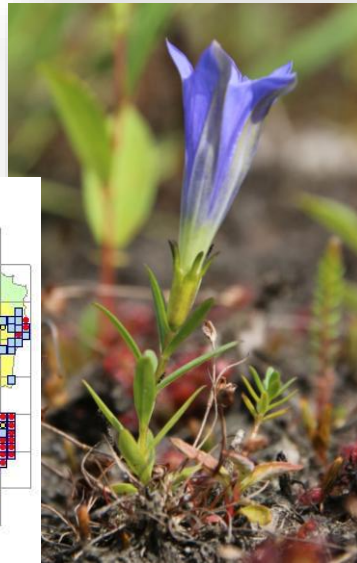
Het ideale weidevogelgrasland?

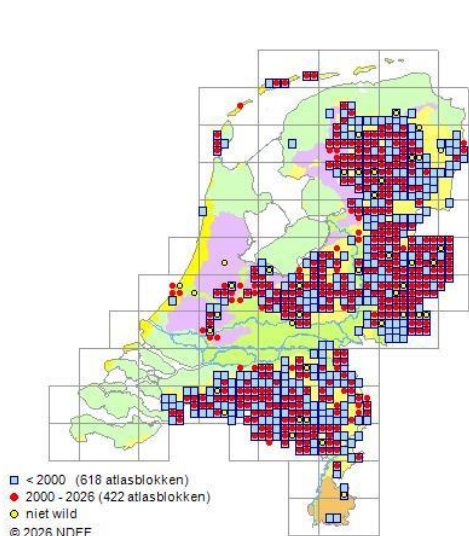
Voorstellen: FLORON

Floristisch Onderzoek Nederland

- Soortenorganisatie
- Onderzoek & bescherming van de Nederlandse wilde flora
- Netwerk van honderden vrijwilligers

Wij zetten wilde
planten op de kaart

Inhoud

- Ontwikkelen van kruidenrijke graslanden
- Inzicht in graslandvegetaties en de typische soorten
- Beheer

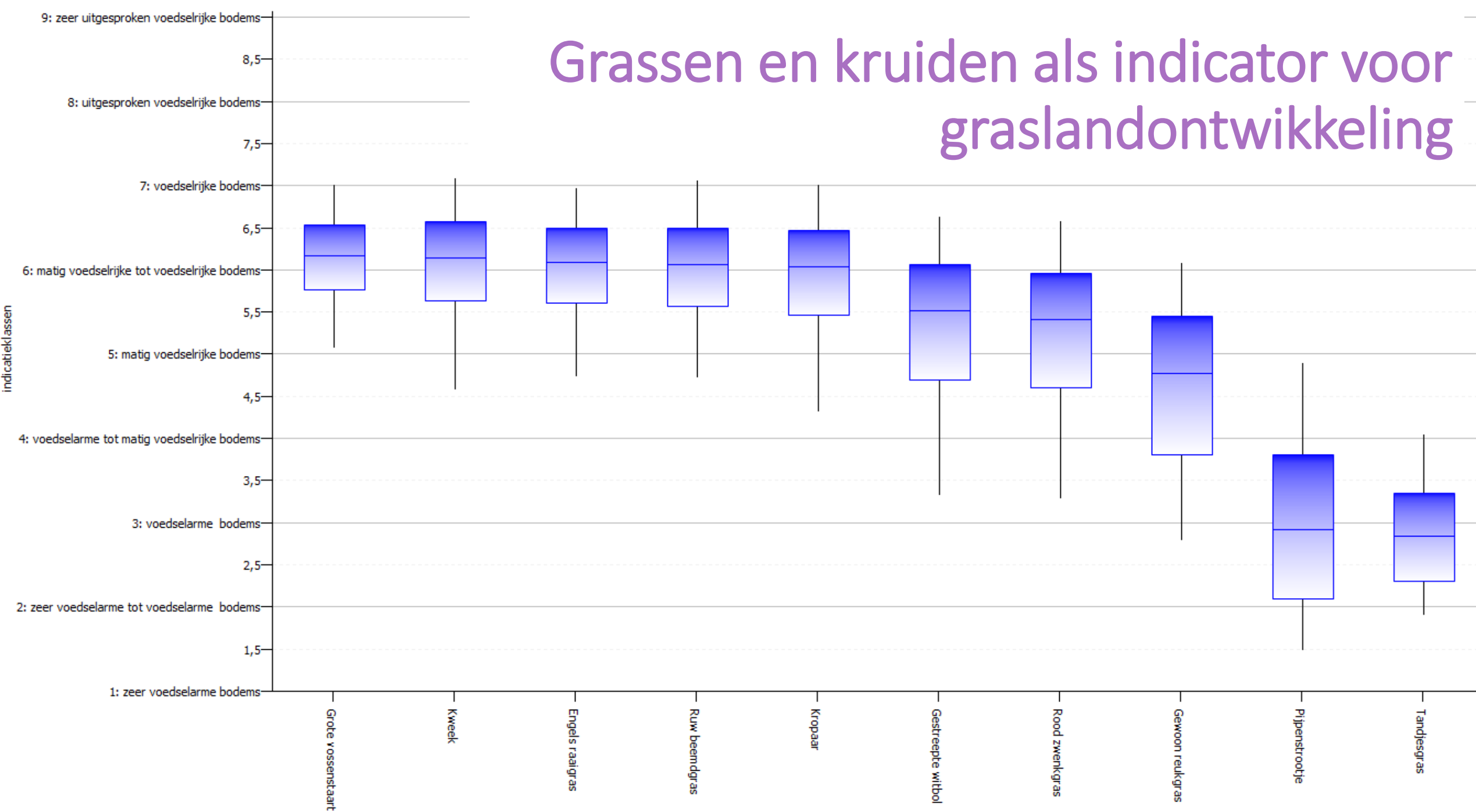
Ontwikkeling kruidenrijk grasland

- Populair bij (agrarisch) natuurbeheer
- Uitgangssituatie vaak te voedselrijk
- Maaien en afvoeren -> verschrallen
- Soms zaak van de (hele) lange adem

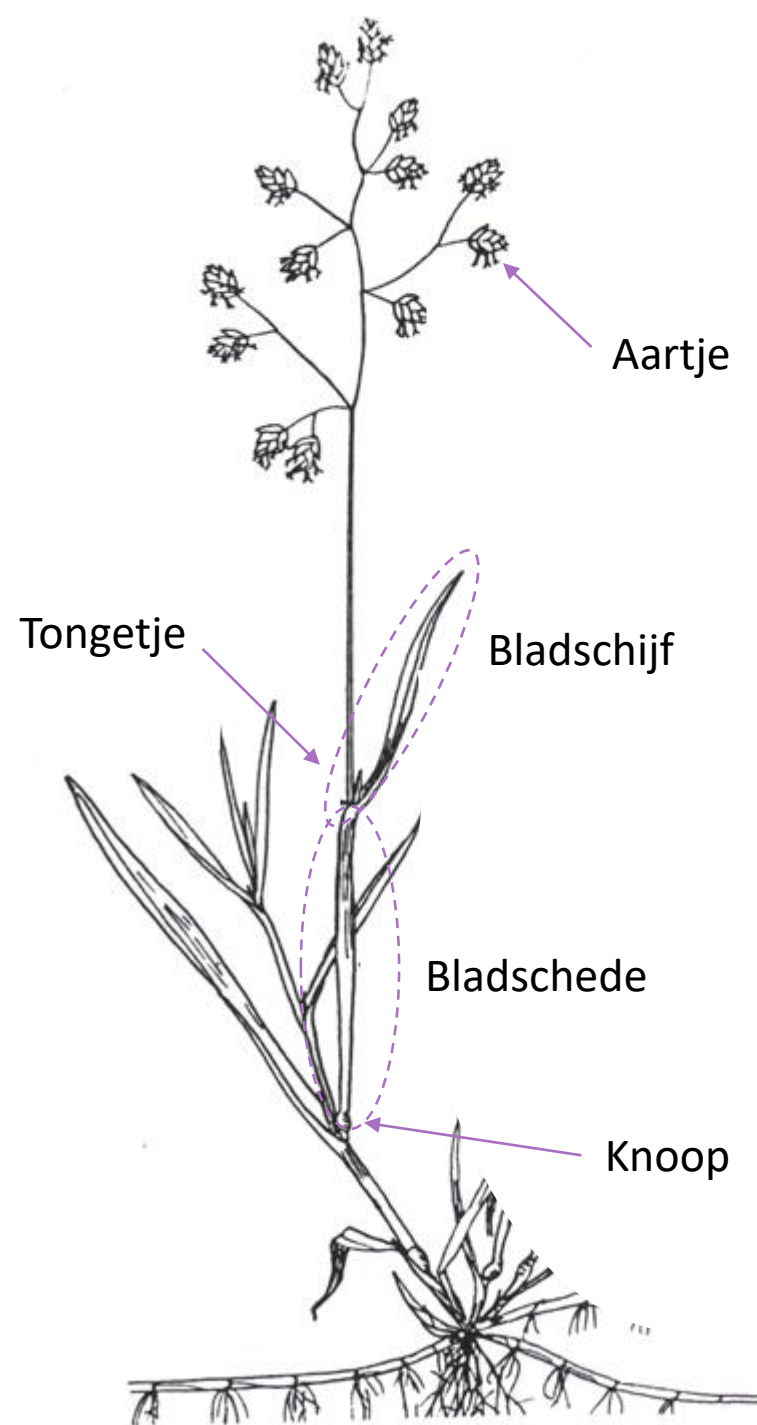
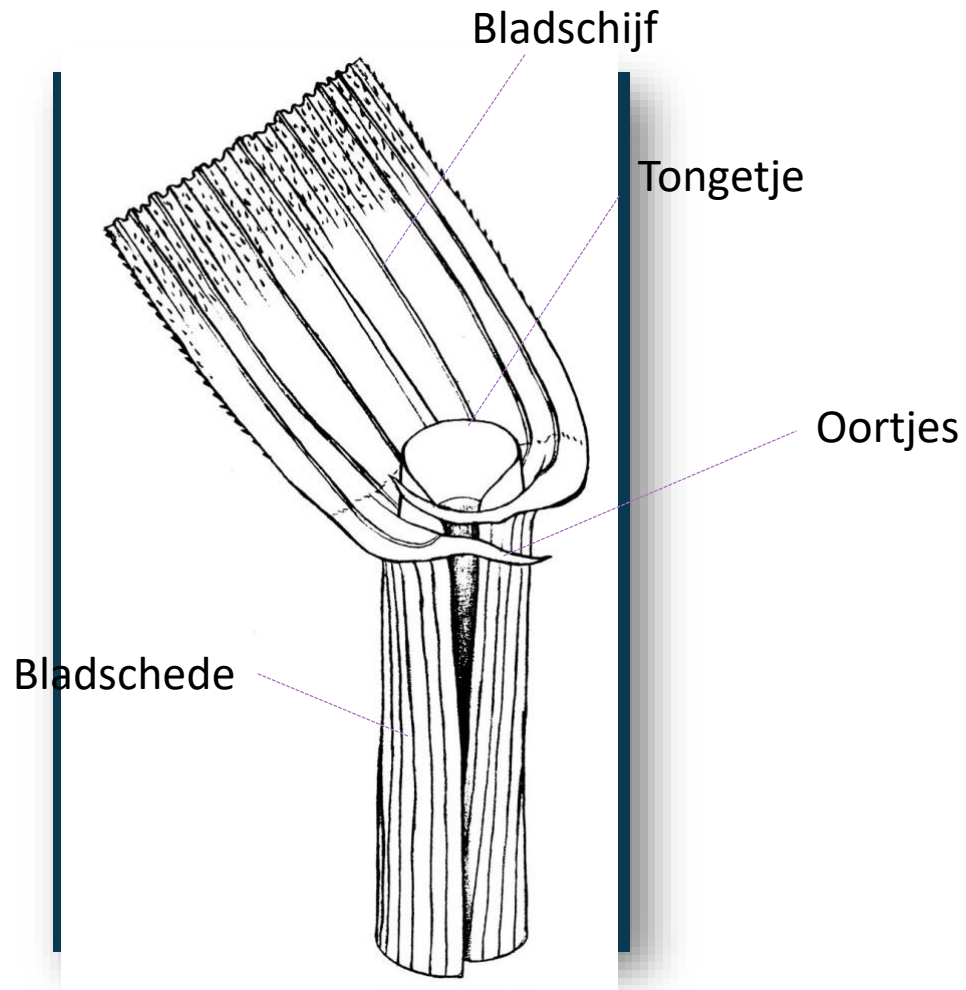
- Noodzakelijk (ontwikkelings-)beheer niet altijd goed te combineren met weidevogels!

Grassen en kruiden als indicator voor graslandontwikkeling

Herkennen en determineren van grassen

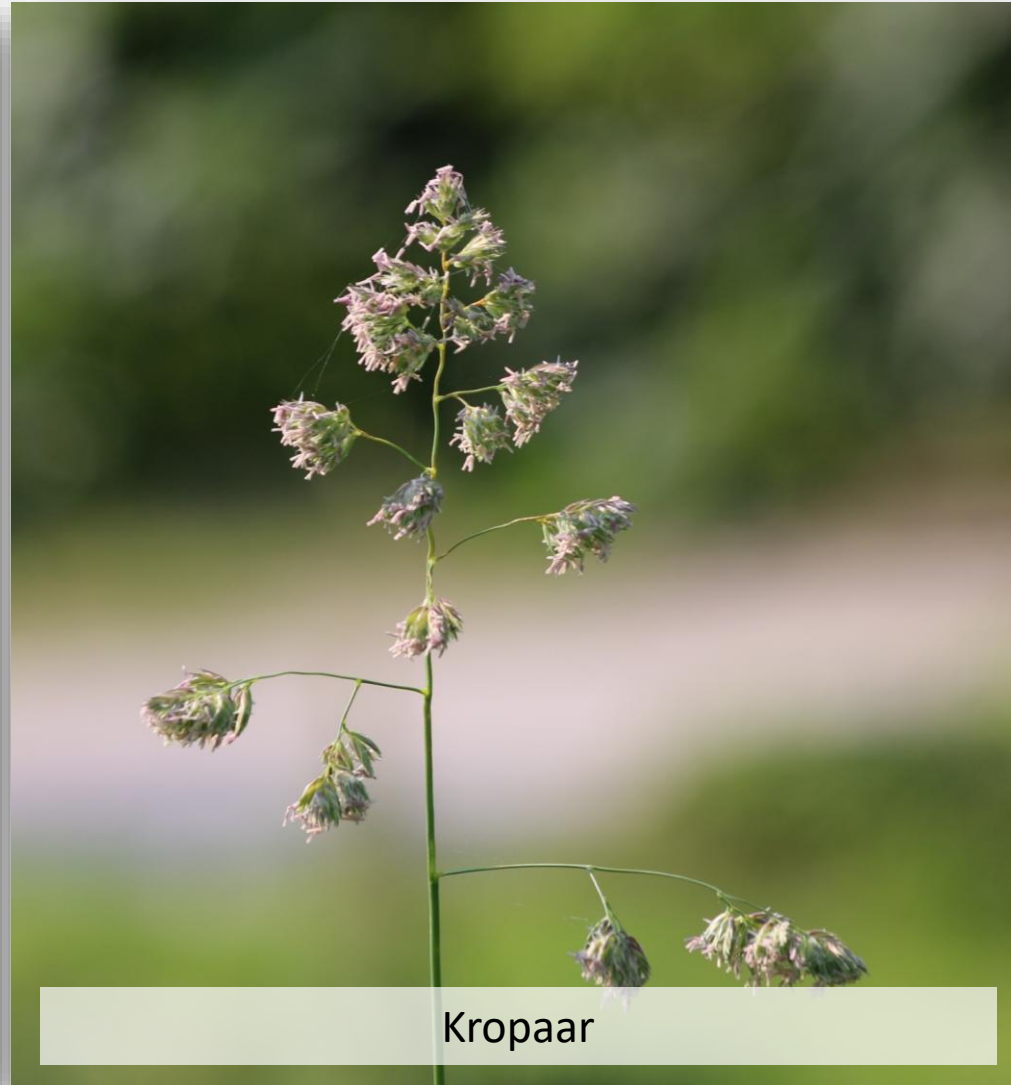

Grote vossenstaart

Zachte dravik

Kropaar

Grassen als indicator voor graslandontwikkeling

Voedselrijk

Fase	Graslandfase	Grassoorten
0	Engels raigrasland	>50% Engels raigras
1	Grassenmix	<50% Engels raigras. >25% Ruw beemdgras, Grote vossenstaart, Veldbeemdgras, Kroppaar, Beemdlangbloem, Gestreepte witbol, Zachte dravik, Fioringras
2	Dominant-stadium	>50% Gestreepte witbol
3	Gras-kruidenmix	Mozaïekpatroon grassen en kruiden , Gewoon reukgras, Rood zwenkgras, Gewoon struisgras, <i>Trosdravik</i> , <i>Glanshaver</i> , <i>Goudhaver</i>
4	Bloemrijk grasland	Fijn mozaïekpatroon grassen en kruiden , zelfde als fase 3 + Kamgras, Russen (<i>Juncaceae</i>), Cypergrassen (<i>Cyperaceae</i>)
5	Schraalland	Fijn mozaïek russen en zeggen + Pijpenstrootje, Tandjesgras en Moerasstruisgras

Voedselarm

Engels raaigrasland

- Beginfase
- Soortenarm
- Intensieve beweiding en bemesting

Foto: Saxifraga (Rudmer Zwerver)

Engels raaigrasland

Grassen

- Engels raaigras (*Lolium perenne*)
- Kweek
- Italiaans raaigras
- Straatgras

Kruiden

- Witte klaver

Foto: Saxifraga (Rudmer Zwerver)

Grassenmix

- Beginfase
- Soortenarm
- Mozaïekpatroon van verschillende grassen
- Soorten weinig karakteristiek voor bodem- en vochttoestand
- Ontwikkeld zich snel bij extensiever gebruik grasland

Grassenmix

Grote vossenstaart

Ruw beemdgras

Zachte dravik

Grassenmix

Pinksterbloem

Paardenbloem

Veldzuring

Grassenmix

Grassen

- Engels raaigras
- Ruw beemdgras
- Kropaar
- Grote vossenstaart
- Gewoon timoteegras
- Zachte dravik

Kruiden

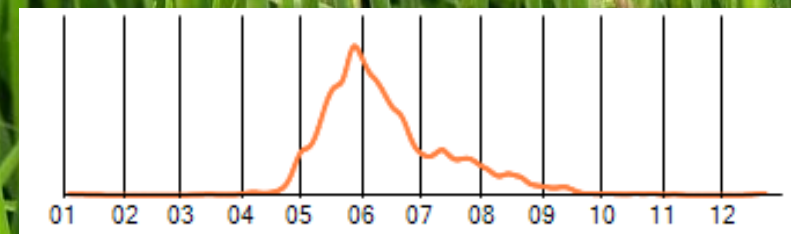
- Weidepaardenbloem
- Kruipende boterbloem
- Pinksterbloem

Dominant-stadium

- Tussenfase
- Soortenarm
- “Witbol-stadium” of “Vossenstaart-stadium”
- te vermijden/doorbreken door vroeg in het jaar maaien en afvoeren (begin mei)

Fase	Graslandfase
0	Engels raigrasland
1	Grassenmix
2	Dominant-stadium
3	Gras-kruidentmix
4	Bloemrijk grasland
5	Schraalland

Gras-kruidentmix

- Soortenrijker
- Mozaïekpatroon grassen en kruiden
- De eerste karakteristieke soorten verschijnen

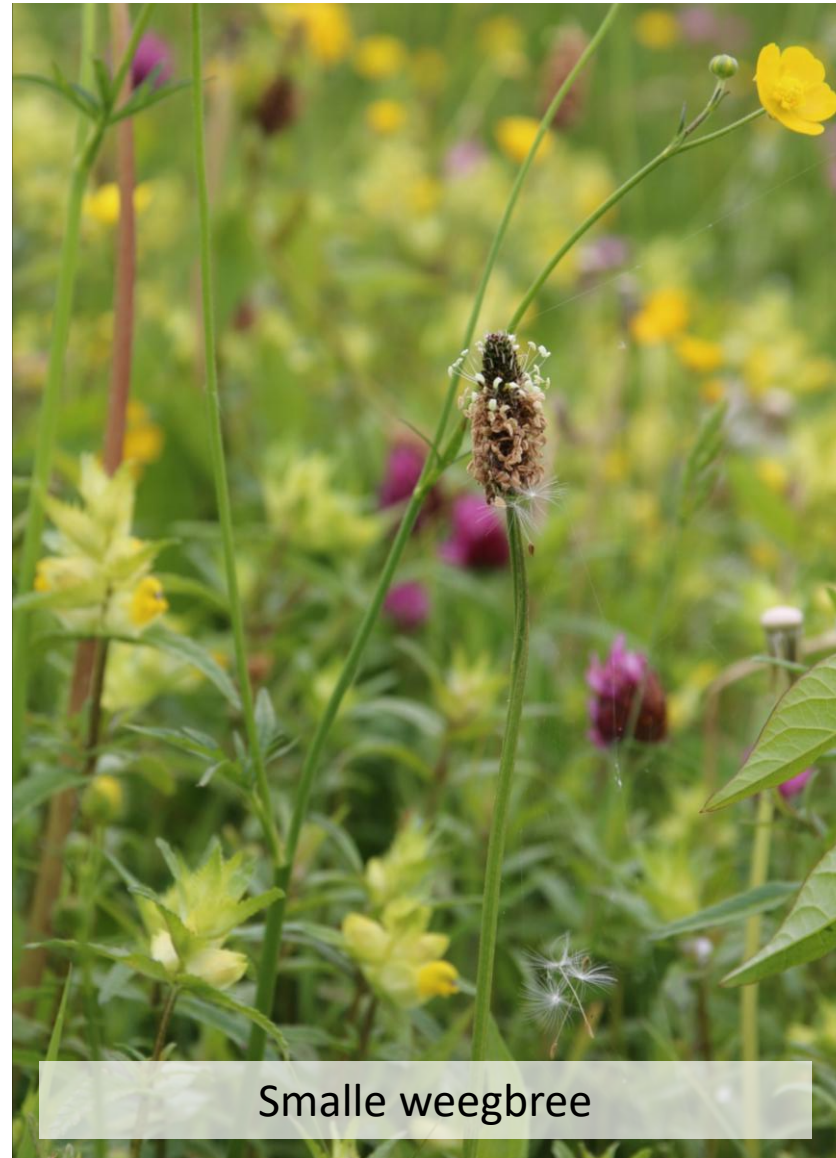

Foto: Hans Boll (Saxifraga)

Gras-kruidentmix

Gras-kruidentmix

Gras-kruidentmix

Grassen

- Gewoon reukgras
- Gestreepte witbol
- Rood zwenkgras
- Gewoon struisgras

Kruiden

- Scherpe boterbloem
- Rode klaver
- Gewone hoornbloem
- Smalle weegbree

Bloemrijk grasland

- Soortenrijk, zeer bloemrijk
- Mozaïekpatroon grassen en kruiden
- De eerste schijngrassen verschijnen

Bloemrijk grasland

Bloemrijk grasland

Bloemrijk grasland - vochtig

Bloemrijk grasland

Grasachtigen

- Kamgras
- Beemdlangbloem
- Scherpe zegge
- Tweerijige zegge
- Biezenknoppen

Kruiden (vochtig)

- Echte koekoeksbloem
- Rode klaver
- Grote ratelaar
- Rietorchis
- Gewone dotterbloem
- Gevleugeld hertshooi

Schraalland

- Soortenrijk, minder bloemrijk
- Schijngrassen overheersen
- Kans op (landelijk) zeldzame soorten

- Zonder ingrepen in bodem- en vochttoestand is haalbaarheid meestal niet realistisch

Schraalland

Blauwe zegge

Blonde zegge

Tandjesgras

Schraalland

Schraalland

Grassen

- Pijpenstrootje
- Moerasstruisgras
- Tandjesgras

Russen

- Veldrus

Cypergrassen

- Blauwe zegge
- Blonde zegge
- Veenpluis
- E.v.a.!

Schraalland

Kruiden

- Spaanse ruiter
- Kleine valeriaan
- Hondsviooltje
- Tormentil
- Klokjesgentiaan
- Welriekende nachtorchis
- Gevlekte orchis
- Brede orchis

Samenvatting

- Elke fase zijn/haar typische soorten
- Doelfase voor boerenlandvogels: 3 & 4
- De planten vertellen waar je in het proces zit (en wat je nog moet doen)

Fase	Graslandfase
0	Engels raaigrasland
1	Grassenmix
2	Dominant-stadium
3	Gras-kruidentmix
4	Bloemrijk grasland
5	Schraalland

Planten leren herkennen

Basiscursus Flora 2026

[Cursus >](#)

Start 18 maart!

